

2015 **TYÖELÄKEINDIKAATTORIT**

TYÖURAN PITUUS

Eläkkeellesiirtymisiän odote **5**

Työvoimaan kuulumisajan ja työllisen ajan odote **9**

Työllisyysaste **11**

Eläkkeelle siirtyneiden työuran pituus **13**

ELÄKKEIDEN TASO

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke **15**

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke
suhteessa keskiansioon **17**

Keskimääräinen kokonaiseläke suhteessa keskiansioon
vuosina 2014–2080 **19**

Eläkkeen korvausaste **21**

Esimerkkilaskelma eläkkeiden korvausasteiden kehityksestä **23**

ELÄKEMENOT JA RAHOITUS

Lakisääteiset eläkemenot suhteessa bruttokansantuotteeseen **25**

Työeläkemenot suhteessa työtulosummaan **27**

TyöEL:n meno- ja maksuprosentti **29**

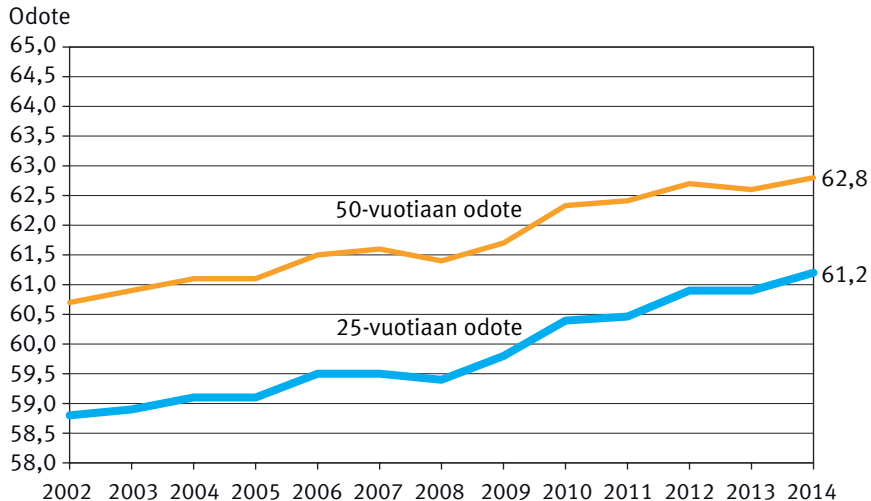
Karttuneet eläkeoikeudet ja rahastointiaste **31**

Työeläkeindikaattorit 2015 antavat kuvan työeläketurvan tilasta sekä toteutuneesta ja ennakoidusta kehityksestä. Mittareilla seurataan työuran pituutta, eläkkeiden tasoa ja eläketurvan rahoitusta.

Tässä taskupainoksessa on esitetty eri aihealueiden ydinindikaattorit. Kunkin indikaattorin osalta on lyhyesti kuvattu kehitystä. Laajemmat mittarit ja niiden kuvaukset löytyvät etk.fi/julkaisut -sivuilta *Työeläkeindikaattorit 2015* -verkkojulkaisusta.

ELÄKKEELLESIIRTYMISIÄN ODOTE

Eläkkeellesiirtymisiän odote vuosina 2002–2014, kaikki työeläkkeelle siirtyneet

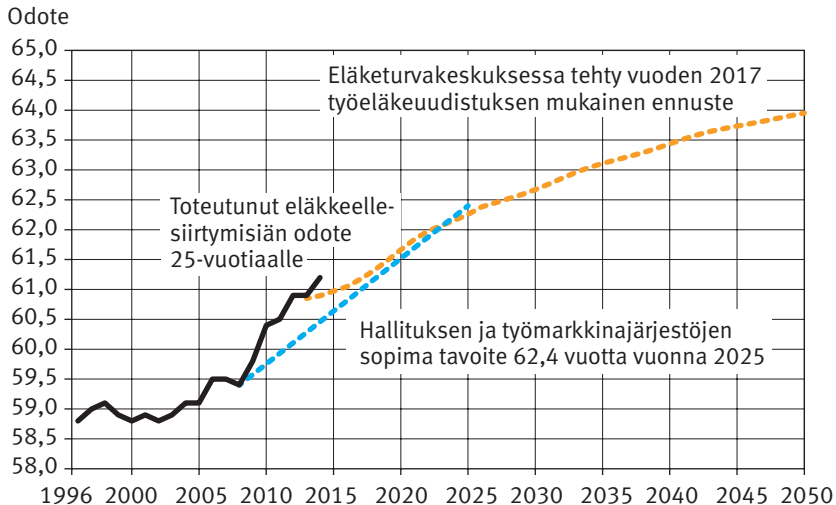
Eläkkeellesiirtymisiän odote kuvaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää, joka muodostuu tietynikäisille vakuutetuille, kun oletetaan, että ikäluokittainen eläkealkavuus ja kuolevuus säilyvät tarkasteluvuoden tasolla. Osa-aikealäkkeelle siirtyneitä ei oteta mukaan odotetta laskettaessa.

Eläkkeellesiirtymisiän odote voidaan laskea minkä ikäiselle henkilölle tahansa. Perusindikaattoriksi on valittu 25-vuotiaan odote.

25-vuotiaan odote on viimeisen 12 vuoden aikana noussut 2,4 vuotta. Vuonna 2014 odotteen arvo 25-vuotiaalle oli 61,2 vuotta, joka on 0,3 vuotta korkeampi kuin edellisenä vuonna. Jos henkilö on vielä 50-vuotiaana työeläkevakuutettuna eikä ole eläkkeellä, hänen eläkkeellesiirtymisiän odotensa vuonna 2014 oli 1,6 vuotta korkeampi eli 62,8 vuotta. Tämä 50-vuotiaan odote nousi 0,2 vuodella edellisestä vuodesta.

Lisätietoa: *Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä*. Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 03/2015.

ELÄKKEELLESIIRTYMISIÄN ODOTE

Eläkkeellesiirtymisiän odote vuosina 1996–2050: toteuma, tavoite ja ennuste

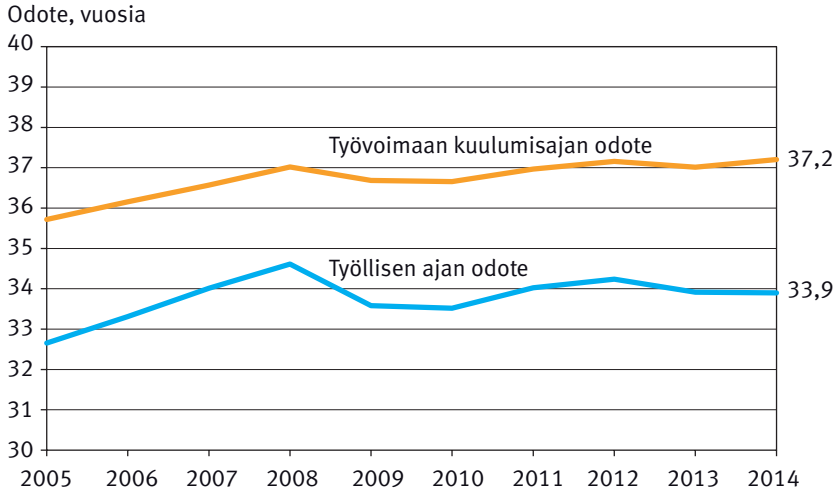
Vuonna 2009 hallitus ja keskeiset työmarkkinajärjestöt asettivat tavoitteeksi, että 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen tulisi nousta 62,4 vuoteen 2025 mennessä. Tavoite on todettu myös pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa 2011, työmarkkinajärjestöjen työurasopimuksessa 2012, hallituksen vuoden 2013 rakennepoliittisessa ohjelmassa sekä kesäkuussa 2014 aloittaneen pääministeri Alexander Stubbin hallituksen ohjelmassa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa 2015 todetaan, että hallitus antaa esityksen työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Esitys tähtää eläkkeellesiirtymisikää koskevan tavoitteen toteuttamiseen.

Odote nousi 1996–2004 välisenä aikana maltillisesti. Vuoden 2005 jälkeen odote on noussut selvästi. Nopeaan muutokseen erityisesti vuoden 2009 jälkeen on osaltaan vaikuttanut työttömyyseläkkeen poistuminen. Asetetun tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että odote jatkaa nousuaan vuoden 2014 tasolta 1,3 vuotta vuoteen 2025 mennessä.

Eläketurvakeskuksen tekemässä vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutusarviossa on laskettu, että uudistuksen seurauksena eläkkeellesiirtymisiän odote nousisi tavoitellulle tasolle vuoden 2025 tietämissä (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

TYÖVOIMAAN KUULUMISAJAN JA TYÖLLISEN AJAN ODOTE

15-vuotiaan työvoimaan kuulumisajan ja työllisen ajan odote vuosina 2005–2014

Työvoimaan kuulumisajan odote kuvaa niiden vuosien keskimäärää, joina 15-vuotiaan henkilön voidaan odottaa lukeutuvan työvoimaan jäljellä olevana elinaikanaan, jos kyseisen vuoden työvoimaosuudet muodostuisivat pysyviksi.

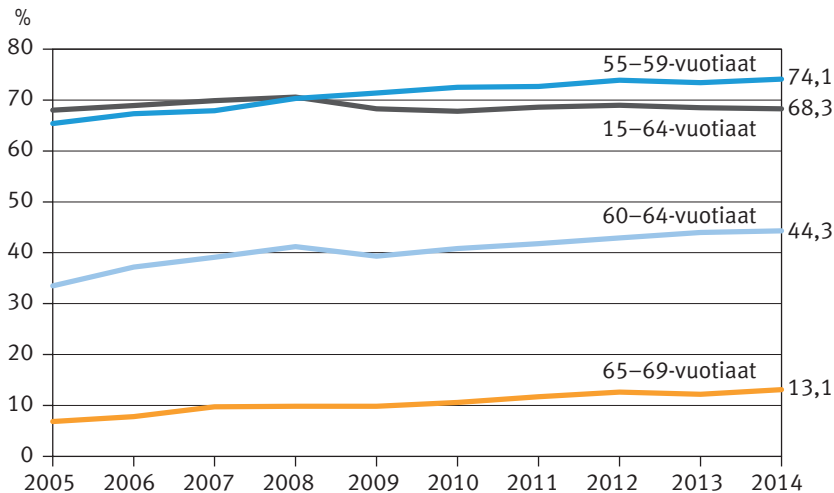
Työllisen ajan odote kuvaa niiden vuosien keskimäärää, joina 15-vuotiaan henkilön voidaan odottaa olevan työsuhteessa tai yrittäjänä jäljellä olevana elinaikanaan, jos kyseisen vuoden työssäoloasteet muodostuisivat pysyviksi. Sen vuosittaiset arvot ovat samalla tavalla suhdanneherkkiä kuin työllisyysaste.

Laskelmat perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistoon. Käytetyt suureet ovat työvoimaosuus ja työllisyysaste. Laskelmat on tehty Eläketurvakeskuksessa.

Työllisen ajan odote on vuosina 2005–2014 noussut 32,7 vuodesta 33,9 vuoteen. Vuonna 2009 odote aleni, mutta on sen jälkeen pysynyt suhteellisen vakaana.

Työvoimaan kuulumisajan ja työllisen ajan odotteen välinen kolmen vuoden ero johtuu työttömyydestä.

TYÖLLISYYSASTE

Työllisyysaste ikäryhmittäin vuosina 2005–2014

Työllisyysaste on työllisten prosenttiosuus samanikäisestä väestöstä. Tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen vuosikeskiarvoihin. Tavallisesti työllisyysaste lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä. Näin ollen 65–69-vuotiaat eivät vaikuta koko väestön työllisyysasteeseen.

Työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään tunnin rahapalkkaa tai luontaisetta vastaan tai voittoa saadakseen, tai on ollut tilapäisesti poissa työstä.

2000-luvulla työllisyysaste nousi finanssikriisiin 2008 saakka. Erityisen suotuisaa kehitys on ollut 55 vuotta täyttäneiden ikäryhmissä.

55–59-vuotiaiden työllisyysaste on viime vuosina noussut korkeammalle kuin koko työikäisen väestön työllisyysaste. Ikäryhmän työllis-

syysaste oli vuonna 2014 korkeammalla kuin kertaakaan 2000-luvulla. Edellisvuoden notkahduksen jälkeen työllisyysaste nousi 74,1 prosenttiin.

Myös 60–64- ja 65–69-vuotiaiden työllisyys on parantunut merkittävästi. Näissäkin ikäryhmissä työllisyysaste on noussut finanssikriisin jälkeen 2000-luvun ennätystasolle. 60–64-vuotiaiden työllisyysaste nousi 44,3 prosenttiin ja 65–69-vuotiaiden 13,1 prosenttiin vuonna 2014.

55 vuotta täyttäneiden työllisyyden myönteisestä kehityksestä huolimatta koko väestön työllisyys on polkenut paikallaan. 15–64-vuotiaan väestön työllisyysaste on jämähtänyt jo pitkäaikaisesti selvästi alle 70 prosentin tasolle eikä paluu vuoden 2008 työllisyyteen näytä lähiaikoina todennäköiseltä. Vuonna 2014 työllisyysaste laski 0,2 prosenttia.

ELÄKKEELLE SIIRTYNEIDEN TYÖURAN PITUUS

	Keskiarvo	Mediaani
Kaikki vuonna 2014 eläkkeelle siirtyneet		
Miehet	33,5	37,8
Naiset	32,1	36,2
Kaikki	32,8	37,0
Vuonna 2014 vanhuuseläkkeelle siirtyneet		
Miehet	36,6	39,5
Naiset	35,0	38,2
Kaikki	35,8	38,9

Vuonna 2014 eläkkeelle siirtyneiden työuran pituus vuosina

Työuran pituudella tarkoitetaan tässä työssä-oloajan pituutta kuukausina tai vuosina siten kuin se on työeläkerekistereistä saatavissa. Tällöin työurassa otetaan huomioon vain työeläkevakuutettu työ tai yrittäjätoiminta. Työuran katsotaan alkavan aikaisintaan 18 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, koska siitä alkaa nykyisin eläkkeen karttuminen.

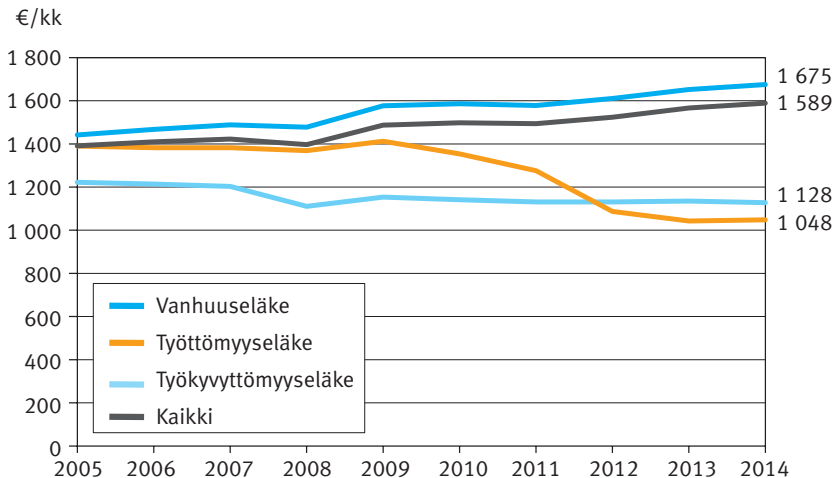
Vuonna 2014 työeläkkeelle siirtyneiden työuran pituus ennen eläkkeelle siirtymistä oli keskimäärin 32,8 vuotta. Työuran pituus on parissa vuodessa kasvanut likimain vuodella, miehillä hieman vähemmän kuin naisilla.

Koska työuran pituuden jakauma on voimakkaasti vino, keskiarvoa paremmin työssäoloajan pituutta kuvaa mediaani. Sen mukaan vuonna 2014 työeläkkeelle siirtyneistä puolet oli työskennellyt vähintään 37,0 vuotta ennen eläkkeelle jäämistään.

Koska osa eläkkeelle siirtyneistä on jättänyt työelämän työkyvyttömyyden perusteella, mikä lyhentää työuraa, on luontevaa tarkastella erikseen vanhuuseläkkeelle siirtyneitä ja heidän työuraansa. Vuonna 2014 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työura oli keskimäärin 35,8 vuotta ja mediaani 38,9 vuotta. Toisin sanoen puolet vanhuuseläkkeelle siirtyneistä teki töitä lähes 39 vuotta ennen eläkeikää.

Miesten työhistoria on 1,5 vuotta pitempi kuin naisten. Lastenhoito lienee keskeinen syy miesten ja naisten väliseen eroon. Sen sijaan eläkkeellesiirtymisikä ei eroa selittä, sillä miehet ja naiset siirtyvät eläkkeelle keskimäärin samassa iässä. Vuonna 2014 eläkkeellesiirtymisiän keskiarvo oli 60,5 vuotta ja mediaani 63,1 vuotta.

OMAEÄLÄKKEENSAAJIEN KESKIMÄÄRÄINEN KOKONAISELÄKE

Vuodesta 2008 alkaen kansaneläke ei enää sisällä eläkkeensaajan asumis- ja hoitotuen osuutta.

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke vuosina 2005–2014
eläkelajin mukaan vuoden 2014 rahassa

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke kuvaa Suomessa asuvien työ- ja/ tai kansaneläkejärjestelmästä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä saavien keskimääräistä kokonaiseläkettä. Eläke sisältää henkilön oman työ- ja kansaneläkkeen sekä leskeneläkkeen. Kokonaiseläke sisältää myös tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus-, sotilastapaturma- ja sotilasvammalain mukaiset eläkkeet sekä Kelan maksamat rintamalisät, lapsikorotukset ja takuueläkkeet.

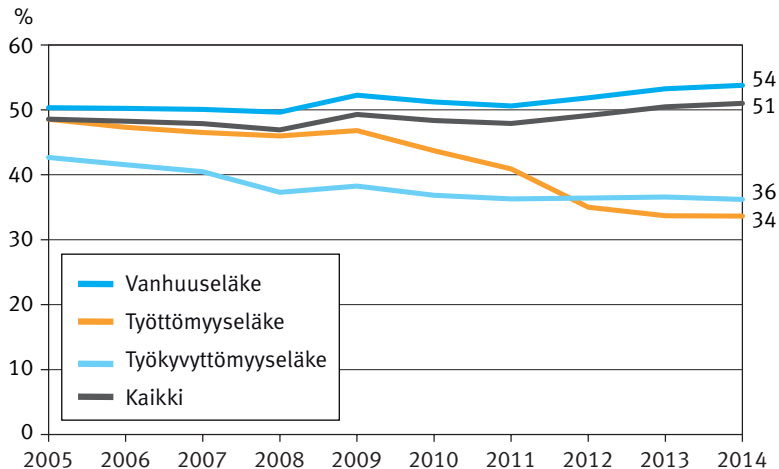
Vanhuuseläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke on kasvanut tarkasteluajanjaksoilla reaalisesti 16 prosenttia.

Työkyvyttömyyseläkkeensaajien kokonaiseläke pysyi lähes samana vuoteen 2007 asti. Tällöin päättyivät viimeiset yksilölliset var-

haiseläkkeet, jotka olivat tasoltaan parempia kuin varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet. Työkyvyttömyyseläkkeiden tason aleneminen selittyy osittain myös osatyökyvyttömyyseläkkeiden määrän kasvulla.

Työttömyyseläkkeensaajien keskimääräisen kokonaiseläkkeen tason laskuun on vaikuttanut eläkkeensaajien rakenteen muuttuminen. Vuonna 2010 uusia ikäluokkia ei enää tullut eläkeoikeuden piiriin. Työeläkejärjestelmästä työttömyyseläkettä saavien määrät laskevat, millä oli pienentävä vaikutus keskimääräiseen työttömyyseläkkeeseen. Vuoden 2014 lopussa työttömyyseläkettä saavia oli enää 400.

OMAELÄKKEENSAAJIEN KESKIMÄÄRÄINEN KOKONAISELÄKE SUHTEESSA KESKIAANSIOON

Vuodesta 2008 alkaen kansaneläke ei enää sisällä eläkkeensaajan asumis- ja hoitotuen osuutta.

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke vuosina 2005–2014 prosentteina kyseisen vuoden keskiansiosta eläkelajin mukaan

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke on Suomessa asuvien työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä saavien keskimääräinen kokonaiseläke. Eläke sisältää henkilön oman työ- ja kansaneläkkeen sekä leskeneläkkeen. Kokonaiseläke sisältää myös tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus-, sotilas-tapaturma- ja sotilasvammalain mukaiset eläkkeet sekä Kelan maksamat rintamalisät, lapsikorotukset ja takuueläkkeet.

Keskiansio perustuu Tilastokeskuksen tulonjakotilaston tietoon ammatissa toimivien keskimääräisistä palkka- ja yrittäjätuloista.

Kaikkien eläkkeensaajien ja työssäkäyvien tulosuhde on pysynyt koko tarkasteluajanjakson 50 prosentin vaiheilla. Vähäistä laskua oli 2000-luvun puolivälin jälkeen, mutta loppuvuosina taso nousi tarkasteluajanjakson

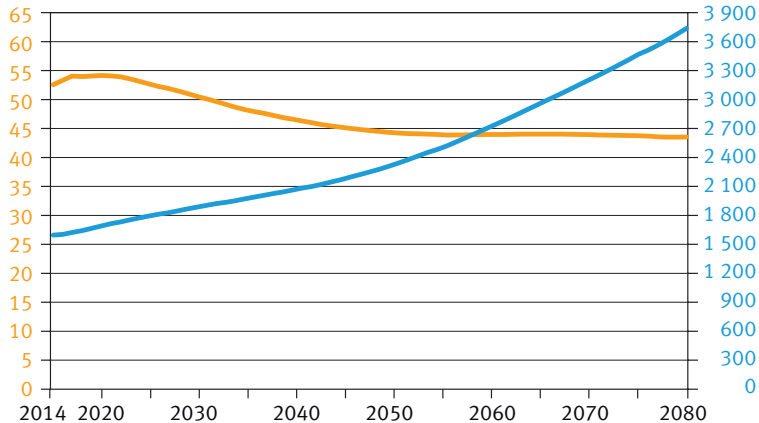
alun tasolle. Tulosuhteen pysyminen lähes samana johtuu vanhuuseläkkeiden kehityksestä. Keskimääräinen vanhuuseläke suhteessa työssäkäyvien keskiansioihin on pysynyt 50 prosentin tuntumassa, loppuvuosina jopa ylittänyt sen. Viime vuosien suhdeluvun kehitykseen on vaikuttanut myös maltilliset muutokset keskiansioissa.

Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeensaajien asema suhteessa työssäkäviin on heikentynyt tarkastelujaksolla. Työkyvyttömyyseläkkeensaajilla tulosuhde työssäkäviin pieneni 43 prosentista 36 prosenttiin ja työttömyyseläkkeensaajilla 49 prosentista 34 prosenttiin.

KESKIMÄÄRÄINEN KOKONAISELÄKE SUHTEESSA KESKIANSIOON VUOSINA 2014–2080

Keskieläke suhteessa ko.
vuoden keskiansioon, %

Keskieläke, €/kk
2014 hinnoin

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke vuoden 2014 rahassa ja prosentteina kunkin vuoden keskiansiosta vuosina 2014–2080

Arvio omaeläkkeensaajien keskimääräisen kokonaiseläkkeen kehityksestä vuodesta 2014 vuoteen 2080 perustuu vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutuksista Eläketurvakeskuksessa laadittuihin arvioihin (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

Omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke on Suomessa asuvien työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä saavien keskimääräinen kokonaiseläke. Eläke sisältää henkilön oman työ- ja kansaneläkkeen sekä leskeneläkkeen. Kokonaiseläke sisältää myös tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus-, sotilastapaturma- ja sotilasvammalain mukaiset eläkkeet sekä Kelan maksamat rintamalisät, lapsikorotukset ja takuueläkkeet.

Ennustejakson aikana keskimääräisen eläkkeen ostovoima kasvaa yli kaksinkertaiseksi eli vuoden 2014 hintatasossa eläke nousee runsaasta 1 569 eurosta yli 3 700 euroon kuukaudessa. Eläkkeiden ostovoiman kasvu on pääosin seurausta yleisen ansiotason noususta. Keskimääräinen eläke oli hieman yli puolet vakuutettujen keskiansiosta vuonna 2014. Työeläkkeiden suhde ansiotasoon kasvaa vielä hieman keskiansioiden hitaan kasvun ja työeläkejärjestelmän voimaantulon vuoksi. 2020-luvulta lähtien eläkkeiden tason kasvu jää kuitenkin jälkeen ansiotason kasvusta. Pääosin tämä johtuu elinaikakertoimesta. Lisäksi julkisen sektorin yksityistä korkeampien karttumien poistaminen 1990-luvulla ja työntekijän eläkemaxun nousu alentavat eläkkeiden suhdetta ansiotasoon. Kelan eläkkeiden indeksointi seuraa laskelmassa puoliksi hintatasoa ja puoliksi ansiotasoa. Tämän vuoksi Kelan eläkkeet kasvavat ansiotasoa hitaammin.

ELÄKKEEN KORVAUSASTE

	Korvausaste					
	Keski-arvo	Alin desiili eli 10 %	Ala-kvartiili eli 25 %	Mediaani eli 50 %	Ylä-kvartiili eli 75 %	Ylin desiili eli 90 %
Kaikki siirtyneet						
Kaikki	66	32	48	59	68	82
Miehet	72	39	52	61	71	88
Naiset	61	29	45	57	66	77
Palkansaajat						
Kaikki	64	31	48	59	67	77
Miehet	70	37	52	60	68	79
Naiset	59	28	44	57	66	75

Vuonna 2014 työstä työeläkkeelle siirtyneiden
eläkkeiden korvausasteet

Eläkkeen korvausaste kuvaa työstä työeläkkeelle siirtyneen henkilön työeläkkeen prosenttiosuutta eläkettä edeltävästä ansiotasosta. Työeläkkeeseen on laskettu mukaan kaikki työeläkkeenä maksetut omaeläkkeet. Ansiotaso on määritelty kaksi ja kolme vuotta ennen eläkkeen alkamisvuotta saatujen ansioiden perusteella.

Tarkastelussa ovat mukana vuonna 2014 työeläkkeelle siirtyneet henkilöt, jotka ovat työskennelleet vuodet 2011 ja 2012 eläkettä kartuttavassa työssä. Tarkastelusta on siten rajattu pois ne eläkkeelle siirtyneet, joilla ei ole ollut ansioita tarkasteltujen kahden kalenterivuoden aikana. Lisäksi tuona aikana osaeläkettä saaneet on rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Rajaukset karsivat eläkkeelle siirtyneistä pois noin puolet. Tarkastelun ulkopuolelle rajatuista moni jäi eläkkeelle työkyvyttömyyden tai työttömyyden jälkeen.

Ansiot on indeksoitu tilastovuodelle elinkustannusindeksillä. Tarkastelussa mukana olleiden vuonna 2014 työeläkkeelle siirtyneiden eläkkeen korvausaste oli keskimäärin 66 prosenttia. Korvausasteen vaihtelu on suurta. Korvausasteen mediaani oli 59 prosenttia. Joka toisella korvausaste oli välillä 48–68 prosenttia. Miehillä korvausaste oli hieman korkeampi kuin naisilla.

Palkansaajien korvausaste oli hieman matalampi kuin yrittäjien. Myös hajonta oli pienempi kuin yrittäjillä. Vuonna 2014 palkansaajien korvausaste oli keskimäärin 64 prosenttia ja mediaani 59 prosenttia.

Esitetyt korvausasteiden perusluvut ovat luonteeltaan melko stabiileja. Viime vuosina ne eivät olekaan juuri muuttuneet.

ESIMERKKILASKELMA ELÄKKEIDEN KORVAUSASTEIDEN KEHITYKSESTÄ

Eläkkeelle- siirtymisikä	Korvausaste		
	1952 syntyneet 2015 →	1962 syntyneet 2025 →	1987 syntyneet 2050 →
63	50,4		
64	54,2		
65	58,1	49,3	
66	62,1	52,9	
67	66,3	56,7	49,4
68	70,5	60,6	51,1

1962 syntyneillä alin eläkeikä on 65 vuotta ja 1987 syntyneillä 67 vuotta 6 kuukautta.

Vuonna 2014 työstä työeläkkeelle siirtyneiden
eläkkeiden korvausasteet

Eläkkeen korvausasteella tarkoitetaan tässä alkavan eläkkeen määrää suhteessa viimeiseen ansaittuun palkkaan. Esimerkkilaskelmien avulla voidaan nähdä, miten eläkejärjestelmän laskentasäännöt vaikuttavat alkavan eläkkeen tasoon.

Korvausaste on laskettu olettaen työuran alkaneen 25-vuotiaana ja jatkuneen keskeytyksettä eläkkeelle siirtymiseen saakka. Ansioiden oletetaan laskelmassa kehittyvän kumpumaisen ansioprofilin mukaisesti, jossa ansio on työuran alkaessa 75 prosenttia ja lopussa 105 prosenttia keskiansiosta. Samaa ansioprofilia käytetään EU:ssa korvausasteindikaattoria laskettaessa.

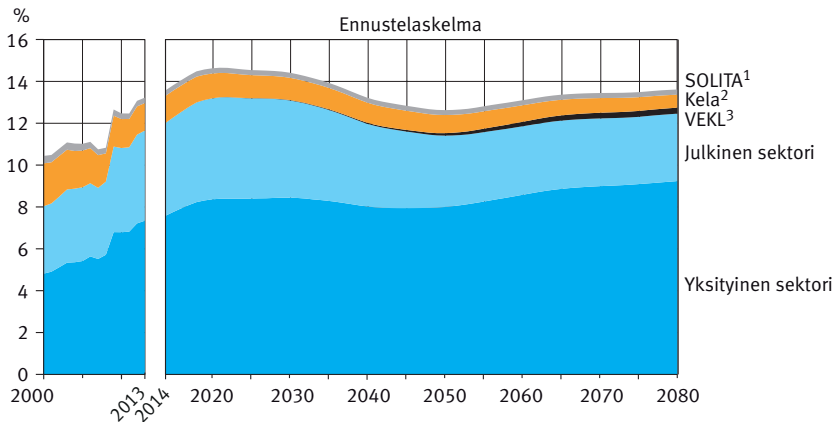
Laskelmassa käytetyt ennusteet perustuvat vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutuksista Eläketurvakeskuksessa laadittuihin arvioi-

hin (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

Taulukossa kuvataan kolmen eri kohortin, vuosina 1952, 1962 ja 1987 syntyneiden henkilöiden korvausastetta esimerkkilaskelmien avulla. Laskelmassa esitetään korvausaste samalle kohortille eläkkeellesiirtymisiän mukaan. Työuran oletetaan olevan yhtä pitkä eri kohorteilla.

Esimerkkilaskelmien mukaan eläkkeiden korvausasteet alenevat vanhimmasta kohortista nuorempiin siirryttäessä. Väestöennusteen mukaan elinajanodote pidentyy, jolloin elin-aikakerroin alentaa eläkkeiden tasoa ja korvausastetta. Pidempään työssä jatkaminen parantaa kussakin kohortissa korvausasteita.

LAKISÄÄTEISET ELÄKEMENOT SUHTEESSA BRUTTOKANSANTUOTTEeseen

¹ Sotilastapaturma- ja sotilasvamman- sekä liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslait.

² Sisältää kansaneläkkeet ja takuueläkkeet.

³ Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta.

Lakisääteiset eläkemenot suhteessa bruttokansantuotteeseen
vuosina 2000–2080

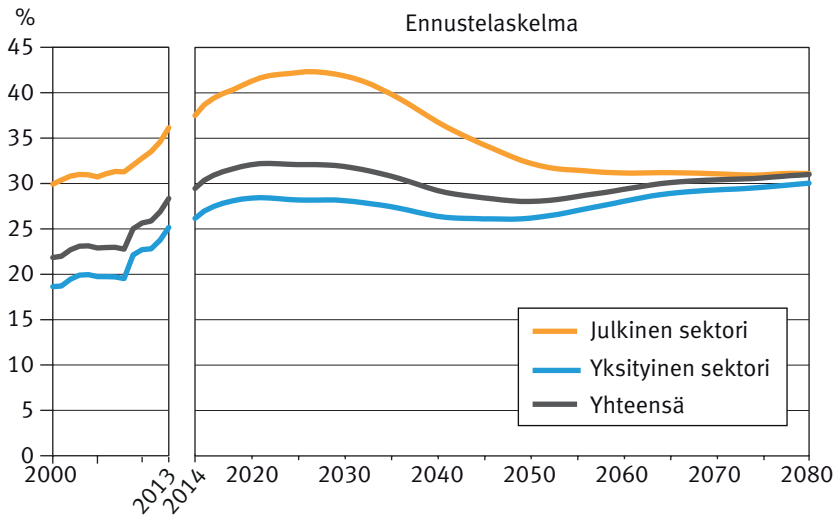
Arvio lakisääteisten eläkemenojen suhteesta bruttokansantuotteeseen perustuu vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutuksista Eläketurvakeskuksessa laadittuihin arvioihin (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

Lakisääteiset eläkemenot olivat noin 11 prosenttia BKT:sta ennen syksyllä 2008 alkanutta taantumaa. Vuoden 2009 jälkeen eläkemenot ovat nousseet ja eläkemenojen suhde bruttokansantuotteeseen on kasvanut voimakkaasti. Menojen suhteellisen määrän ennakoidaan kasvavan 2020-luvun alkuun asti, jolloin eläkemenot ovat vajaat 15 prosenttia BKT:sta.

Lähivuosina menojen kasvu on pääosin seurausta keskieläkkeen noususta suhteessa keskiansioon. Tämän jälkeen seuraavan 30 vuoden aikana eläkemenojen suhde bruttokansantuotteeseen laskee noin 13 prosenttiin. Tämä johtuu lähinnä eläkkeellesiirtymisen myöhentymisestä ja keskieläkkeen pienenemisestä suhteessa keskiansioon.

Vuosisadan loppupuoliskolla eläkkeellesiirtymisen myöhentyminen hidastuu, ja kasvava eläkeläisten väestöosuus kääntää eläkemennon lievään kasvuun suhteessa bruttokansantuotteeseen.

TYÖELÄKEMENO SUHTEESSA TYÖTULOSUMMAAN

Työeläkemeno suhteessa työtulosummaan vuosina 2000–2080

Arvio työeläkemenojen kehityksestä suhteessa omiin rahoituspohjiinsa eli talouden sektorikohtaisiin työtulosummiin perustuu vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutuksista Eläketurvakeskuksessa laadittuihin arvioihin (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

Eläkemenojen kehitys suhteessa työtuloihin on erilaista julkisella ja yksityisellä sektorilla. Yksityisellä sektorilla menosuhte nousee noin 2 prosenttiyksikköä vajaan 30 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tämän jälkeen yksityisen sektorin menosuhte laskee takaisin 26 prosenttiin vuosisadan puolessa välissä kääntyen sen jälkeen lievään kasvuun.

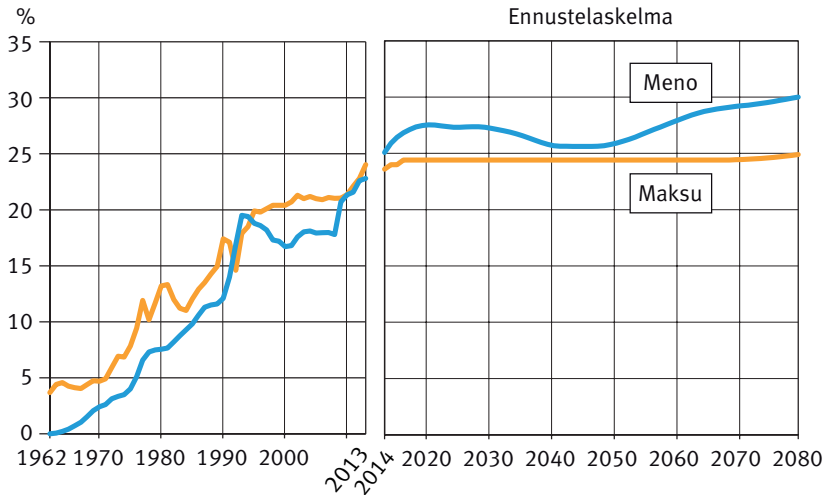
Vuonna 2014 julkisen sektorin työeläkemenot olivat noin 37 prosenttia suhteessa julkisen sektorin palkkasummaan, ja menot nou-

sevat vielä lähes 5 prosenttiyksikköä vuoteen 2030 mennessä. Tämän jälkeen menosuhte palaa hitaasti runsaan 30 prosentin tasoon.

Vuosikymmeniä korkeana pysyvä julkisen sektorin menosuhte on seurausta aiemmista yksityistä sektoria paremmista eläke-eduista sekä yksityistämistä, joiden seurauksena julkisen sektorin palkkasumma on pienentynyt, mutta jo karttuneet eläkkeet ovat jääneet julkisen sektorin maksettaviksi. Pitkällä aikavälillä julkisen ja yksityisen sektorin menosuhteet asettuvat lähelle toisiaan, koska eläke-etuksien määräytyminen on pääsääntöisesti yhtenäistynyt.

Työeläkemenon yhteismäärä sisältää opintojen ja kotihoidontukijaksoilta karttuvan eläkemenon (VEKL:n eläkemeno). Tämä eläkemeno ei kuitenkaan sisälly sektorikohtaisiin menoihin.

TyEL:N MENO- JA MAKSUPROSENTTI

TyEL:n meno- ja maksuprosentti suhteessa palkkasummaan vuosina 1962–2080

Yksityisen sektorin palkansaajien eläkemenojen ja -maksujen toteutunut ja arvioitu kehitys suhteutettuna vastaavaan palkkasummaan perustuu vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutuksista Eläketurvakeskuksessa laadittuihin arvioihin (*Laskelmia vuoden 2017 työeläkeuudistuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2015).

TEL:n säätämisestä lähtien yksityisen sektorin työntekijöiden eläkemenot ovat kasvaneet lähes jatkuvasti palkkasummaa nopeammin etuuksien asteittaisesta voimaantulosta ja väestön vanhenemisestä johtuen. Tämä kehityskulku taittuu lähivuosina ja vuosina 2020–2050 eläkemenojen suhde palkkasummaan pienenee vajaan kahden prosenttiyksikön verran. Muutos johtuu eläkkeellesiirtymisen myöhentymisestä ja keskieläkkeen pienenemisestä suhteessa keskiansioon. Vuosisadan loppupuoliskolla eläkkeellesiirtymisen myöhentymi-

nen hidastuu, ja kasvava eläkeläisten väestöosuus kääntää eläkemenon kasvuun suhteessa palkkasummaan.

Piikki menoprosentissa 1990-luvulla aiheutui palkkasumman supistumisesta lama-aikana. Vastaavasti vuoden 2009 jälkeen heikon talouskehityksen oloissa ja eläkemenon kasvaessa meno-osuus on noussut nopeasti. Yksityisen sektorin palkansaajien työeläkkeissä on noudatettu osittaista rahastointia. Tämä näkyy siten, että eläkemaksu on ylittänyt eläkemenon kuluvan vuosikymmenen alkupuolelle asti. Tulevaisuudessa maksu voidaan pitää menoa matalampana kertyneille eläkevaroille saatavan tuoton avulla. Arvio maksun kehityksestä ei pitkällä aikavälillä perustu eläkevarojen purkamiseen, vaan laskentajakson lopussa eläkevarojen määrä suhteessa palkkasummaan on korkeampi kuin ennustelaskelman lähtötilanteessa.

KARTTUNEET ELÄKEOIKEUDET JA RAHASTOINTIASTE

	TyEL				Kaikki			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Eläkevarat, mrd. €	92,2	89,7	96,4	103,7	138,5	136,3	149,7	162,2
Karttuneet eläkeoikeudet, mrd. €	361,0	376,1	397,7	407,3	623,4	649,3	684,7	699,5
Rahastointiaste, %	25,5	23,9	24,2	25,5	22,2	21,0	21,9	23,2

Eläkevarat, karttuneet eläkeoikeudet ja rahastointiaste vuosina 2010–2013
2,5 prosentin reaalisella diskonttokorolla, rahamäärät ovat käyvin hinnoin

Tiettyyn hetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvolla tarkoitetaan sitä rahamäärää, joka riittäisi kyseiseen hetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden kustantamiseen. Tällöin on otettava huomioon varoille saatava tuotto (diskonttokorko).

Vuosien 2010–2012 arviot perustuvat Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelmiin vuosilta 2011 ja 2013 (*Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2011*, Eläketurvakeskuksen raportteja 05/2011 ja *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2013*, Eläketurvakeskuksen raportteja 04/2013). Vuoden 2013 arvio on tuotettu ETK:ssa samoja periaatteita noudattaen.

Työeläkevarojen määrällä tarkoitetaan työeläkelaitosten sijoitusvarallisuuden käypähintaista arvoa kunkin vuoden lopussa. Sijoitustuottojen vuotuinen vaihtelu vaikuttaa voimakkaasti

työeläkevarojen määrään. Eläkevarojen kasvu vuosien 2012 ja 2013 aikana selittyikin paljolti hyvillä sijoitustuotoilla.

Karttuneiden eläkkeiden arvo on laskettu käyttäen 2,5 prosentin reaalista diskonttokorkoa. Vuoden 2013 loppuun mennessä karttuneiden työeläkkeiden arvo on yhteensä 700 miljardia euroa, mikä on noin 3,5 kertaa vuoden 2013 bruttokansantuote.

Rahastointiaste on työeläkevarat jaettuna karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvolla. Tämä tunnusluku kuvastaa sitä, missä määrin jo karttuneet eläkkeet voidaan rahoittaa jo kerätyillä eläkevaroilla ja näille varoille vastaisuudessa saatavilla tuotoilla. Koko työeläkejärjestelmän rahastointiaste on ollut runsas 20 prosenttia, TyEL:n rahoitusaste on jonkin verran korkeampi.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

www.etk.fi